

Ria Hekkert, hier geportretteerd met nationaal kampioene Klarinetty (v.Alexandro P), werd op de Nationale Dag van het Gelders Paard uitgeroepen tot Fokker van het Jaar.



› Fokker van het Jaar

Ria Hekkert: even bevlogen als eigenzinnig

Dit jaar werd Ria Hekkert Fokker van het Jaar in de richting Gelders paard. Er zijn weinig mensen met zoveel kennis van het Gelders paard, ook weinig mensen die zo ongezouten kritiek uiten op het stamboek. Maar wel altijd ingegeven door de liefde voor dit type paard en de zorg om het voortbestaan ervan.

Tekst: **GEMMA JANSEN** — Beeld: **JACOB MELISSEN E.A.**

Haar vader Gait Hekkert en haar broer Henk werden eerder al uitgeroepen tot Fokker van het Jaar, in respectievelijk 2004 en 2018. Ria lacht: “Ik had deze titel al min of meer opgegeven, want het wordt je meestal niet in dank afgenomen als je veel commentaar levert, maar ik ben er wel degelijk trots op. Ik was tweeëntwintig toen mijn eerste veulen werd geboren en ben dus nu ruim veertig jaar aan de gang met fokkerij. Zo lang ben je dus bezig om een merrielijng op en uit te bouwen. Als paardenfokker heb je eigenlijk altijd te weinig tijd. Je moet vanaf het begin een koers en een doel hebben.”

Toepasselijke namen

Ria heeft haar interesse in de paardenfokkerij overigens niet van een vreemde; Gait en diens vader Tinus worden in verschillende Overijsselse geschriften, daterend uit de vorige eeuw, al regelmatig beschreven als deskundige en goede paardenfokkers; fokkerij en kennisoverdracht over meerdere generaties dus. Grootvader Tinus was een bekende paardenhandelaar en hengstenhouder, vader Gait had in die tijd natuurlijk dekkende hengsten op stal als Zadonis, Hertog van Gelre, Banko, Commandant en Normann. Ook werden de gehuurde hengsten ingezet als Luitenant Generaal, Liberto en Zandman. Ria werd geboren in 1959. Toen na het overlijden van Gait het ouderlijk huis moest worden leeggeruimd, vond Ria in een doos met oude brieven een felicitatiekaart voor haar geboorte aan haar grootvader. Daarop stond: ‘Tinus, gefeliciteerd met je kleindochter, maar ’t is een meid, dus

helaas geen opvolger voor De Tikkeler, jammer!’ Ria kreeg de namen Rika Philippina mee. Hoe toepasselijk, want Rika betekent machtige beschermer en Philippina staat voor paardenliefhebster, beide goede eigenschappen als het aankomt op de toekomst van het Gelders paard.

Een veelzijdig familiepaard

In de periode dat Ria opgroeide, zag ze het gebruiksdoel van het Gelders paard veranderen. “Het was eerst een werkpaard, ging vervolgens naar een showpaard met de staart op de rug, en werd daarna omgevormd tot een fijn en betrouwbaar gebruikspaar. Er zijn nog wel mensen die terug willen naar het oude L’Invasion-type, of zoals een collega-journalist de Fransman L’Invasion typeerde: ‘mooi, mak en mank’. Het huidige type moet juist sportiviteit uitstralen om zijn plaats in de markt te kunnen behouden. Het fokdoel is aangepast aan deze tijd. Wijlen Gert van der Veen herhaalde altijd tegen mij: ‘Als jullie willen dat het Gelders paard blijft voortbestaan, dan moet je een paard fokken waar vanwege zijn kwaliteiten interesse voor is’. Het heet nu weliswaar Gelders paard, maar als het basispaard of veelzijdigheidspaar was blijven heten, zoals in het verleden, was het voor mij ook goed geweest. Want dat dekt wel precies de lading: een veelzijdig familiepaard, waarmee je alles kunt doen. Er mee rijden onder het zadel en/of voor de wagen. Zo’n paard waar vrouw en kinderen veel plezier aan beleven, in de verzorging onder het zadel of voor de wagen, en waarvan de man geen last heeft. Daar bedoel ik mee, dat hij niet iedere keer moet opdraven, omdat het paard

VERLIEFD OP DE NETTYLIJN

Irene van van Blink-Bekius reed verschillende jaren met Bertina, een dochter van Commandant. Omdat het haar leuk leek om een keer een veulen te fokken bij deze merrie, bezocht ze samen met een vriendin de hengsteshow van het Gelders paard. Achter haar op de tribune zat Ria Hekkert en zo leerden zij elkaar kennen. Ria was geïnteresseerd in de merrie Bertina en omdat Ria meer ervaring met het hele fokkerijgebeuren had, verhuisde Bertina naar Wijhe. In ruil daarvoor kreeg Irene een van de jonge paarden van De Tikkeler mee. "De eerste was Ofirma, een heel fijn paard waar ik niet heel lang mee gereden heb, omdat ze terugging naar Wijhe. Daarna volgde Sinetty en zo werd ik verliefd op de Netty-lijn. Wat een goed paard was dat, altijd willen werken en ook nog eens heel veel beweging en lichaamsgebruik. Toen ik zwanger raakte van mijn jongste ging Sinetty weer terug naar Ria. Omdat ik een eigen paard uit de Netty-lijn wilde, kocht ik Aninetty als veulen in de wei. Ik heb haar zelf zadelmak gemaakt. Aninetty was een beetje rillerig, maar voor de rest een heel eerlijke en superfijne merrie. Toen ze zeven was, bracht ik haar uit in de Z1. Omdat ik zelf opzag tegen de wissels aanleren, ben ik bij Ton de Kok gaan lessen. Hij was altijd erg enthousiast over haar. Uiteindelijk heb ik haar in het ZZ-Zwaar uitgebracht, Zonder haar had ik het in de sport nooit zo ver gebracht. Bij de familie Hekkert heb ik in die tijd nog heel wat mooie en leerzame middagen doorgebracht."

de trailer niet in wil of lastig is met opzadelen of inspannen. Vroeger groeiden mensen veelal op met paarden en werden ze als vanzelf paardenmensen. Nu is dat niet meer het geval en heb je dus veel meer mensen met paarden. Ook voor die laatste categorie is het Gelders paard bij uitstek geschikt, want ze zijn bijna altijd 'koel in de kop'. Hele hete paarden daar wordt niemand blij van. Het allerbelangrijkste is natuurlijk een goede instelling, daarom blijft het heel belangrijk dat we daarop selecteren."

Kijken en praten

"In de fokkerij ben ik zeker niet tegen bloedverruiming om een nog beter paard te krijgen. Voor de bloedspreiding hebben we bloed van buitenaf nodig, maar we moeten de link met de Gelderse voorouders wel bewaken. Je kunt rustig wat proberen, 'out of the box' denken, maar je moet wel weten waarmee je bezig bent en steeds de kwaliteit voorop stellen. Iedereen die fokkerij bedrijft, moet zo goed mogelijk zijn best doen. Ik adviseer beginnende fokkers altijd om te starten met een hele goede merrie, waarvan al het een en ander bekend is. Daar iets meer voor betalen, is altijd nog goedkoper dan zelf het wiel willen uitvinden en maar zo weer dertig jaar verder zijn. Een

In Robinetty II (v.Henkie), de veulenkampioen van 2018, komen twee Hekkert-stammen samen.



“Samen kunnen we ervoor zorgen dat in deze tijd van specialisatie het prachtige en veelzijdige Gelderse paard bloeit en groeit als nooit tevoren.”

van de voordelen van fokken met een Gelders paard is dat het nog ‘schoon’ bloed heeft. Het is dus niet doordrenkt met het bij de dressuurpaarden overmatig aanwezige bloed van Ferro, Flemmingh of Jazz. Of in het geval van de Duitse fokkerij bloed van Donnerhall, Florestan en Rubinstein. Een fokleider die meedenkt met de mensen is natuurlijk heel fijn, maar blijf ook steeds jezelf ontwikkelen, want je moet het als fokker toch zelf doen. Zelf bezoek ik de hengstenkeuringen in Nederland, maar ook die van de verschillende stamboeken in Duitsland. Kijken en praten met kenners, daar leer je van.”

Opvoedweek

Ria is in haar dagelijkse leven werkzaam in de advocatuur, al 40 jaar. Waarvan de laatste tien jaar als zelfstandige. Ze woont in een voormalige portierswoning van een fraai landhuis in Brummen. De dagelijkse verzorging van haar paarden op Stal De Tikkeler is in handen van broer Henk, maar Ria is zelf ook enkele keren per week in Wijhe te vinden. “De manier waarop ze daar opgroeien, vind ik zo belangrijk; in een grote kudde met allerlei leeftijden door elkaar. Daar wordt een rangorde bepaald en leren ze gedragsregels waar ze hun hele leven wat aan hebben.



De hengst Commandant stond al ter dekking bij Ria's vader Gait en ook haar eigen fokkersloopbaan begon met deze Wachtmeester-zoon. Als een van de eerste fokkers leste Ria de baarmoeder van een Commandant-dochter, wat in een UTV-kampioene resulteerde.



Goudsmid-dochter Esperance werd als vierjarige kampioen op de UTV en vormt een van de stammoeders van Ria's eigen fokkerij.

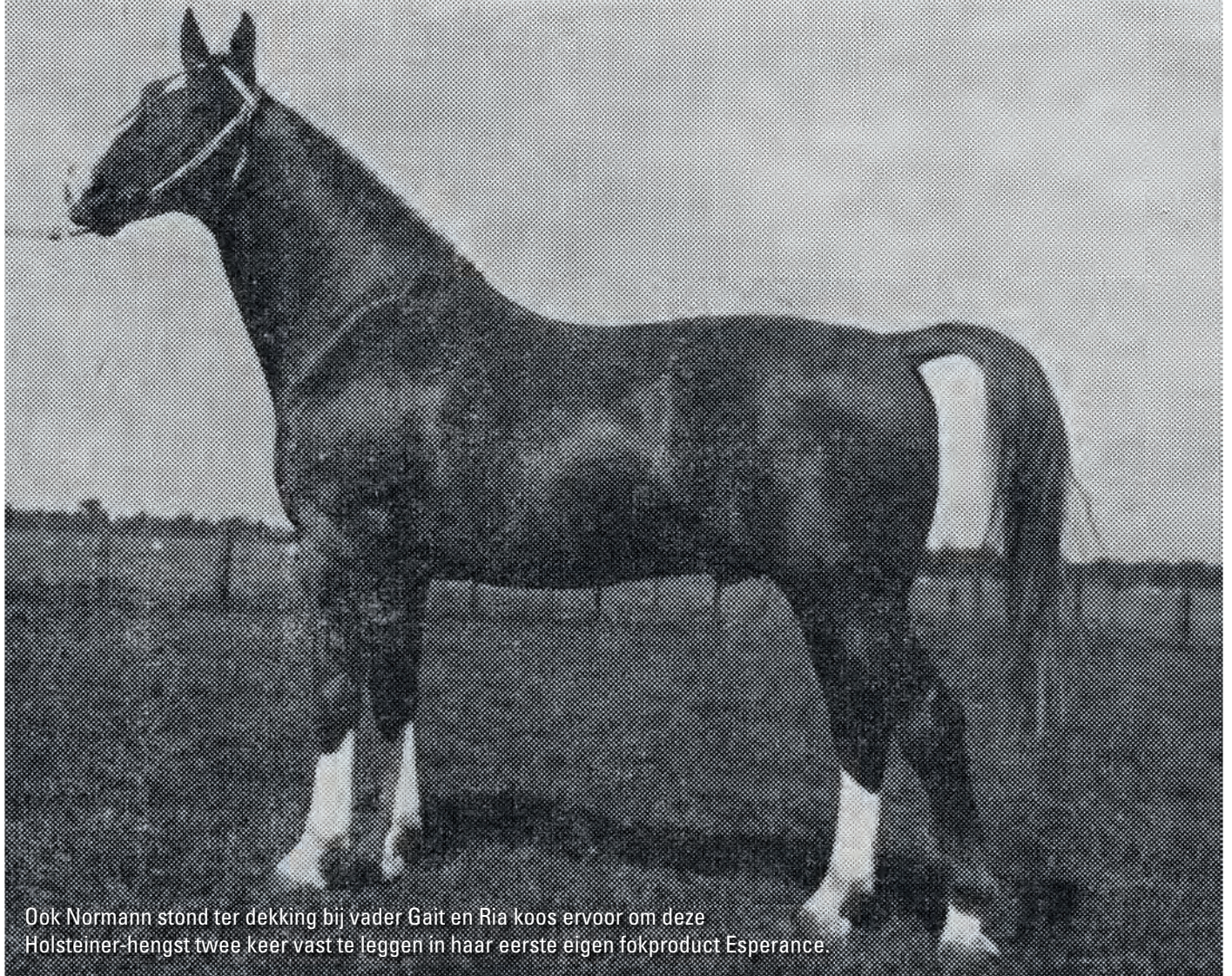
ZOVEEL KENNIS

Sinds 1988 komt Femke Drijver op De Tikkeler: "Na de afstammelingenkeuring van Zep ging Gait eindelijk overstag en dekte een paar merries met hem. In die tijd ging ik regelmatig met mijn moeder, Nienke Noordergraaf, op de vrachtwagen mee als Zep moest dekken. Zo maakte ik kennis met de familie Hekkert. Ik heb me er vanaf de eerste dag thuis gevoeld en werd als vanzelf opgenomen in het gezin. Ik help er, ook nu nog, voor en tijdens de keuringen, maar ga ook regelmatig voor de gezelligheid naar Wijhe. Zowel Gait, als Henk, als Ria zijn Fokker van het Jaar geworden. Gait was als fokker het meest behoudend denk ik. Hij rende niet snel achter een jonge hengst aan, maar wilde voor dat hij hem ging gebruiken eerst de nakomelingen zien. Dat behoudende zie ik nog een beetje terug bij Henk, in de zin van: als een combinatie goed uitpakt, dan zal hij daar niet snel vanaf stappen. Ria daarentegen experimenteert graag. Zij is altijd op zoek naar iets nieuws of iets wat nog niemand heeft geprobeerd. Natuurlijk komt dat ook door haar werk als journalist, waardoor ze alle keuringen bezoekt: dressuur-, spring-, tuig- en Gelderse paarden, in zowel binnen- als buitenland. Daardoor heeft zij van de paarden zowel de afstamming als beweging en exterieur op haar netvlies staan. Er zijn weinig mensen in de Nederlandse fokkerijwereld met zoveel kennis. Daardoor kan zij ook makkelijker experimenteren, met meestal een goed resultaat. Gait volgde altijd zijn eigen kop, net zoals Henk en Ria dit nu ook doen. Ze staan wel altijd open voor een andere mening. Ik kan altijd vrijuit zeggen wat ik ergens van vind. Daar denken ze dan over na en doen er al naar gelang iets of niets mee. De paarden van De Tikkeler ken ik ook al jaren en daar kan ik goed mee overweg, misschien omdat ze op hun baas lijken: sterke maar eerlijke karakters."

We gaan bijna altijd met meerdere merries en veulens naar de keuring. In de voorafgaande week hebben de veulens hun zogenaamde 'opvoedweek'. In die week worden ze bekap, ontwormd, krijgen ze een halster om, leren ze lopen aan een touw en gaan ze uiteindelijk met z'n alle op de vrachtwagen naar de keuring. In deze opvoedweek komen er allemaal vrienden en kennissen naar Wijhe om belangeloos te helpen. Een rijkdom, één grote familie, met als gemene deler de liefde voor het Gelderse paard. We hebben allemaal zoveel passie door dit type paard."

Weet wat je hebt

"Hengstveulens houden we niet aan, dat is veel te lastig en te omslachtig op een stal als de onze. Inmiddels hebben we in de fokkerij al behoorlijk naam kunnen maken en kunnen we onze veulens steeds makkelijker en voor goede prijzen over de hele wereld kwijt. De vrijgenen van de Gelderse fokkerij, samen met de mechaniek van bewegen, front



Ook Normann stond ter dekking bij vader Gait en Ria koos ervoor om deze Holsteiner-hengst twee keer vast te leggen in haar eerste eigen fokproduct Esperance.

en instelling, hebben er ook aan bijgedragen de dat buitenlandse stamboeken de deur voor onze Gelderse fokkerij hebben opengezet. Daarbij selecteren we streng in onze populatie en staren we ons niet blind op onze eigen fokproducten. Onderweg kom ik in de fokkerij te vaak weinig kennis, maar wel een overdosis aan emotie tegen. Daardoor verbeteren de paarden echt niet. Dus weet wat je hebt, laat desnoods meerdere mensen meekijken en hun mening geven. Dat is zo belangrijk. In Nederland zocht ik regelmatig contact met Wim Joosten. Iemand met veel paardenverstand en de paarden die hij destijds op stal had staan, waren in mijn ogen het prototype van een modern Gelders paard. In de fokkerij was hij zijn tijd vooruit door zijn hengsten zowel voor de kar te zetten als deel te laten nemen aan de springcompetitie. Je kon altijd bij hem aankloppen voor informatie en advies. In navolging en met veel plezier heb ik toentertijd JongKWPN opgericht. Om kennis te delen en enthousiaste jonge mensen in aanraking laten komen met de ervaringen van geroutineerde fokkers en gebruikers. Ik ben apetrots op de eerste lichting leden die nu in de paardenhouderij succesvol aan de gang is. Als ik hen spreek, hoor ik af en toe mijn woorden terug en zie wat ze onderweg gezien en geleerd hebben. Dat is mooi.”

Leasecontract

Ria begon haar echte fokkerscarrière met de merrie Anna. “Ik wilde van mijn vader altijd heel graag een merrie van

Commandant hebben. Hij maakte me het niet makkelijk en vond dat ik er op eigen kosten zelf maar een moest zoeken. Uiteindelijk mocht ik van eigenaren Leo Spigt en Wim Bonger de baarmoeder van hun stermerrie Anna lenen, een van de eerste leaseovereenkomsten dus, best bijzonder. Anna was een dochter van Commandant uit een merrie van Gloriant. Ze heeft maar één veulen gekregen en is later verkocht aan de bereden politie. Ik koos Goudsmid uit en van deze combinatie werd in 1986 de merrie Esperance geboren. Door voor Goudsmid te kiezen legde ik het Holsteiner-bloed van Normann dubbel vast, daar Commandant's moeder ook van Normann stamde. Esperance is op De Tikkeler voorspoedig opgegroeid en als driejarige werd ze ster. In februari deed ze met Wim Joosten de aangespannen IBOP en slaagde ze daarvoor met hoge punten. Op de keuring was het altijd een strijd tussen Esperance en Erona, de moeder van Koss, van Karel van Leijden. In 1990 werd Esperance als vierjarige kampioen op de UTV. Esperance wilde ik laten dekken door Gondelier, maar ze werd keer op keer niet drachtig van die hengst. In die tijd versloeg ik als journalist alle keuringen voor Het Agrarisch Dagblad. Toen Elegant deelnam aan het verrichtingsonderzoek schreef ik in lyrische bewoordingen mijn verslag over hem. Toch was hij om zelf te gebruiken niet mijn eerste keus en ik hoopte nog steeds op een veulen van Gondelier. Mijn vader, die al het gedoe met het diepvriessperma van Gondelier zat was, belde Wim Joosten en

SPORTPREDICAAT

Het paard van Linda Kloppenburg overleed net voor de coronatijd en een ander paard vinden viel niet mee: "Ik had al een poosje niet gereden, had zeker niet de tijd om iedere dag erop te stappen en daarnaast ben ik als werkende moeder toch wat voorzichtiger. Ik vond het spannend om allerlei verschillende paarden te proberen. Via een vriendin kwam ik bij Ria terecht. Toen ik een keer bij haar ging kijken, liepen we naar de wei en zei ze: 'zoek er maar eentje uit.' In de wei kwam Laminetty meteen op me aflopen en ik koos voor haar. Daar heb ik nog nooit spijt van gehad. Ik zet rustig mijn elfjarige dochter op haar rug en mijn man of schoonvader kunnen er prima mee overweg. Als ik op vakantie ben geweest, gaat ze met heel veel plezier weer gretig aan het werk. Inmiddels start ik op wedstrijd met haar in de L1. Ik ben nog nooit zonder winstpunt thuisgekomen met haar en rijd ook regelmatig in de prijzen. De bedoeling is om haar naar het sportpredicaat te rijden. Daarna gaat ze terug naar Wijhe voor de fokkerij. Waarschijnlijk mag ik dan wel weer een ander paard voor Ria uitbrengen, maar wat ga ik haar dan missen."

zonder mijn medeweten werd Esperance gedekt door Elegant. Het hengstveulen wat hieruit geboren werd was Illusionist, een plaatje, maar hij raakte door domme pech een oog kwijt."

Hoofdschuddend

"In die tijd reed ik met Karel van Leijden samen naar bestuursvergaderingen van het Gelderse paard en hadden we het over toekomstige aanparingen van onze merries. Ik wilde graag een hengst met Amor-bloed gebruiken, zoals El Corona. Mijn vader hoorde het hoofdschuddend aan en zei: 'Jij kent Huub van Helvoirt goed. Vraag aan hem wat hij vindt van die hengst. Die man is gek van Amor-bloed, maar gebruikt geen El Corona, waarom niet?' Huub zei desgevraagd dat de veulens moderner waren dan dat hij had gedacht, desondanks liet hij hem links liggen. Het einde van het liedje was dat Karel wel El Corona gebruikte en daarmee dus Koss fokte. Ik besloot nog een keer naar mijn vader te luisteren en liet Esperance nogmaals door Elegant dekken. Esperance heeft daarna van onder meer Cabochon, Wagenaar, Witmar Alazan en Zichem dochters gebracht die allemaal één of meerdere predicaat verdienen. Haar laatste nakomeling was een zoon van Elegant, Zinniq, ofwel de Bolle van Zwolle. Een heel sterk en gaaf veulen, wat echter tijdens de eerste bezichtiging meteen werd afgeserveerd door de hengstenkeuringscommissie als te klassiek zijnde. Zelf fok ik meer in de dressuurrichting, maar ik ben zeker een voor-

Paardentant.nl

"Ik had de titel al min of meer opgegeven, want het word je meestal niet in dank afgenomen als je veel commentaar levert, maar ik ben er wel degelijk trots op", vertelt Ria Hekkert



stander van springen tijdens aanlegtesten. Dat is de beste indicatie voor de galop, maar ook voor de instelling en werklust. De paarden hoeven voor mij niet hoog te springen, maar moeten het gevraagde wel probleemloos doen.”

Buitenkans

Hoewel Ria heel blij was met Esperance, bleef ze toch nog altijd op zoek naar dat Amor-bloed. “Vanwege de hardheid en adel die hij doorgaf en de goede galop. Dat kopschuwe gaf hij ook steevast door, dus daarin kreeg mijn vader gelijk. Maar voor mij wogen de nadelen niet op tegen de voordelen. Ook nu ben ik nog altijd op zoek naar een goede Holsteiner-hengst om voor mijn merries te gebruiken, omdat dat past in mijn populatie en fokkerijfilosofie. Het was voor mij een buitenkans toen ik begin jaren '90 bij een goede kennis, die in de problemen zat, twee merries kon ophalen om te gebruiken voor mijn fokkerij. Dat waren moeder Bazinetty van Commandant en dochter Gozinetty van Amor. Beide merries heb ik vijf jaar gehad en daarna zijn ze drachtig en wel weer teruggegaan naar hun eigenaresse. Stermerrie Gozinetty is bij mij onder meer moeder geworden van het Lichte Tour-paard Next One en de preferente, ster- en prestatiemerrie Minetty van Zep. Zij is op haar beurt de moeder van de goedgekeurde Gelderse hengst Chablis. De Esperance- en Netty-

lijn vertegenwoordigen mijn fokkerij. Toen onze vader overleed zijn de paarden van De Tikkeler verdeeld. Henk fokt verder met de Amanda-lijn. Met Henk en mijn andere broer Martin zijn we met z'n drieën eigenaar van de Irma-lijn, waarvan de thans 22-jarige Tajirma nog deel uitmaakt.”

Kostbaar erfgoed

“Inmiddels heb ik 117 paarden gefokt en reken ik mezelf dus tot het gezelschap trouwe fokkers die, samen met hengsten zoals Alexandro P, Henkie, Kardieno en Upperville, het Gelderse paard in het buitenland op de kaart heeft gezet. Qua fokkerij volg ik het beleid en de visie van Thijs Wink, die leefde van 1892 tot 1962. Hij zat met Van Binsbergen en Van Heemkerk, de importeurs van L'Invasion, in de VLN-hengstencommissie. Omdat hij het niet eens was met het binnenhalen van de 'te lichte' Fransman L'Invasion, haalde hij in 1951 vanuit Duitsland de Holsteiner-hengst Normann uit de Ethelbert-lijn naar Nederland. Hij wilde een royaal frame, dus extra schouderpartij, in een paard. Kracht en macht, en meer rijpaardeigenschappen. Wink hield van experimenteren, volgens het principe 'breng bij elkaar wat niet al teveel in type verschilt, doch elkander kan aanvullen'. Normann werd door zijn collega VLN-juryleden drie jaar achtereenvolgende afgekeurd. Via een Rijkskeuring haalde Wink alsnog zijn gelijk. Zijn eerste zonen, Saturnus en Socrates, werden bij het NWP-goedgekeurd. De VLN-commissie ging overstag en keurde Normann alsnog goed op basis van zijn nakomelingen en maakte hem later keur. Die moeizame weg moest mijn vader ook volgen toen voshengst Commandant wegens overbodigheid van het veelzijdigheidstype bij het KWPN werd afgeserveerd. Ik heb Thijs helemaal niet persoonlijk gekend, maar volgens horen zeggen was hij een hele eigenzinnige man, net als mijn vader en ik ben het natuurlijk ook.”

Visitekaartje

“Daarbij hou ik me vast aan een uitspraak van Albert Einstein: 'Wie de massa volgt komt niet verder dan de massa, maar wie zijn eigen weg volgt komt op plaatsen waar nog niemand is geweest.' Eind jaren '70 staken mensen hun handen in het vuur om het bestaansrecht van het Gelders paard te waarborgen, zodat dit prachtige paard niet ten onderging aan onkunde en desinteresse. Nu doe ik hetzelfde en laat ik mijn paarden een visitekaartje van het Gelders paard zijn. We missen momenteel wel iemand zoals bijvoorbeeld Wim Joosten bij het stamboek. Als ik zie wat ten behoeve van de Gelderse fokkerij met gulle hand wordt aangewezen op de hengstenkeuring ben ik teleurgesteld. Wij selecteren allen in ons merriemateriaal, dan moet je niet bij de hengsten kwantiteit boven kwaliteit stellen. Ik vind dat beschamend en slechte reclame voor het buitenland. En ja, daarom laat ik mij tijdens bijeenkomsten regelmatig horen, maar alleen om dit kostbare erfgoed te beschermen. Eéndracht maakt macht. Natuurlijk mag er discussie zijn, dat moet zelfs, maar samen kunnen we ervoor zorgen dat in deze tijd van specialisatie bij de rijpaarden het prachtige en veelzijdige Gelders paard groeit en bloeit als nooit tevoren.” •

DRACHTIGE MERRIES

Een paar jaar geleden werd bij Henk Hekkert een progressieve oogziekte signaleerd, waarna zijn zicht angstaanjagend snel verminderde. Menig ander zou alle paarden hebben verkocht, maar Henk vond er juist afleiding in. Vandaar dat er op De Tikkeler weer de nodige merries drachtig zijn.

In eigendom van Ria

- › **Jo-Amanda*** (v.Alexandro P) drachtig van Hermes
 - › **Lusinetty** (v.Henkie) drachtig van McLaren
 - › **Jeaninetty** (v.Alexandro P) drachtig van Kyton
 - › **Distance** (v.Laurentz) drachtig van Henkie
 - › **Konstance** (v.Alexandro P) drachtig van Jupiler S
 - › **Clairinetty** (v.Upperville) drachtig van Alexandro P
- * geleend van leko Sevinga

In eigendom van Henk

- › **Amanda II** (v.Farrington) drachtig van Alexandro P
- › **Ella-Namanda** (v.Upperville) drachtig van Kjento
- › **Jamanda II** (v.Alexandro P) drachtig van Sir Donnerhall
- › **Kaya-Amanda** (v.Alexandro P) drachtig van New Orleans

In eigendom van Henk, Martin en Ria

- › **Tajirma** (v.Laurentz) drachtig van Henkie.